

לכבוד
מר עמר בר-לב
השר לביטחון פנים
באמצעות דוא"ל sar@mops.gov.il

שלום רב,

הנדון: שחיקת הסטטוס קוו בהר הבית – המשטרה משחקת לידי תנועות המקדש

עמותת עיר עמים עוקבת מזה עשור אחר הנעשה בהר הבית/חרם א-שריף ובפרט אחר הדינמיקה שבין תנועות המקדש ומשטרת ישראל והשלכותיה על התנהלות המקום, ועל התפרצויות אלימות בירושלים בפרט, ובישראל בכלל. כפי שנפרט, שינויים שחלו במדיניות המשטרה בהר הבית/חרם א-שריף, שנעשו בלחצם של תנועות המקדש ושל השרים לביטחון הפנים בשנים שעברו, אינם מקריים והם חלק מאסטרטגיה מובנית של תנועות המקדש. אסטרטגיה שלצערנו משטרת ישראל שיחקה לידיה, וכעת אף מופעלת בידי תנועות המקדש נגד המשטרה. מכאן פנייתנו הדחופה אליך. אנחנו מאמינים שהבנת הדינמיקה הזו תבהיר את הצורך בשינויי יסוד בפעולות המשטרה מול תנועות המקדש, שימנעו גם את המבוכה שנוצרה בימים האחרונים אל מול החלטות בית משפט השלום אשר ביטל הרחקה של פעיל מקדש אשר סירב לחדול מתפילה בהר.

מזה קרוב לשנתיים שמשטרת ישראל מאפשרת תפילת יהודים בהר הבית/חרם א-שריף. מדובר בשינוי חד מהמדיניות ארוכת השנים של משטרת ישראל עד אז וכמובן בהפרה של הסטטוס קוו. מה שהחל בהעלמת עין מיחידים הממלמלים פסוקים, ומשיעורי תורה הנעשים בקול רם בהר, הפך בחודשים האחרונים לתפילות קבוצתיות ארוכות גם אם חרישיות ובמקומות פחות גלויים של רחבת ההר, תוך שהמשטרה מעלימה מכך עין.

כל שינוי כזה זוכה לחשיפה גבוהה בידי תנועות המקדש, שמקפידות להפיץ את "הבשורה" על השינוי הזה בהר. וכך, בחודשים האחרונים תפילת יהודים במקום הקדוש זכתה לחשיפה נרחבת בתקשורת המיינסטרים הן הכתובה והן הטלוויזיונית. כתוצאה מדיווחים חוזרים ונשנים אלו, מצליחות תנועות המקדש לקדם את שינוי התפיסה של דעת הקהל בישראלית לגבי תפילת יהודים בהר: ממעשה שנוי במחלוקת ומסוכן לתופעה נורמטיבית אשר זוכה לאישור המשטרה.

עוד שינוי במדיניות המשטרה שחל בשנים האחרונות ומשפיע מאד על הדינמיקה המדוברת, הוא הגדלת מספר המבקרים היהודים שהמשטרה מכניסה להר באותה קבוצה. עד לפני שנים לא רבות המשטרה הגבילה מספר זה לכעשרים או שלושים אנשים בקבוצה. דבר זה יצר אמנם זמני המתנה ממושכים עבור יהודים אשר רצו לבקר בהר, אולם אפשר למשטרה שליטה מיטבית על פעילי מקדש אשר מנצלים את הביקורים לצורך פרובוקציות והתרסה כנגד הנחיות המשטרה.

הגדלת גודל הקבוצות אשר החלה רק בתקופתו של השר גלעד ארדן מקשה מאד על המשטרה למנוע התנהגויות מעין אלו וכאשר השוטרים מנסים לעשות זאת פעילי המקדש מנצלים את יתרונם הכמותי כדי להתעמת עם השוטרים. כך למשל בחול המועד סוכות ניצלו פעילי מקדש את מספר המבקרים היהודים הגדול כדי להניף דגלים, לסרב להוראות השוטרים בסיטואציות שונות וכו'. אין זה מקרי שגם אז היה סירובו של אריה ליפן, המטופל בפסקי הדין האחרונים, לחדול מתפילה.

קציני משטרה גם מקיימים תיאום שוטף עם פעילי מקדש. דבר זה בא לידי ביטוי בצילומים משותפים בהר¹, בפגישות תקופתיות² ובהצבת שלט של תנועות המקדש בכניסה לגשר המוגרבים³ אשר מהווה מעין פרישת חסות של תנועות המקדש על ביקורי יהודים בהר. כאשר משטרת ישראל פועלת כך עם גוף אשר מצהיר במפורש שוב ושוב שמטרתו היא בניית בית המקדש תוך הריסת כיפת הסלע, היא משחקת לידי ותורמת ישירות להלהטת הרוחות ולשחיקת הסטטוס-קוו.

כאמור, אין המדובר במקרים בודדים, או במקרים נמשכת. דפוס פעולה זה נוסח בידי פעילי המקדש כדרך האסטרטגית שלהם לשחוק עוד ועוד את הסטטוס קוו: ככל שיותר מתומכיהם מבקרים בהר הבית/חרם א-שריף כך תגבר המחאה הציבורית נגד מניעת תפילת יהודים בהר. מחאה זו **בשילוב עם הפרה חוזרת ונשנית של הנחיות המשטרה** תעורר הד ציבורי - למשל, עימות שהתרחש בחג הסוכות בין יהודה גליק לאחד מקציני המשטרה בהר זכה לסיקור אוהד וארוך בתכנית הטלוויזיה של קלמן ליבסקינד בתאגיד השידור. תנועות המקדש מסבירות שכך הן מגבירות את הלחץ על המשטרה עד שזו תאלץ לוותר לדרישה כלשהי של תנועות המקדש. ויתור זה רק יאפשר לתנועות המקדש לצבור תמיכה ציבורית נוספת ולהמשיך באותו דפוס פעולה לקראת הדרישה הבאה שלהן.

וכך, בפסקי הדין האחרונים לא ראה בית המשפט את מר ליפו כפעיל פוליטי אשר מחפש כיצד לאתגר את המשטרה במקום רגיש ביותר אלא ראתה עיניה החלטה שרירותית של שוטר אשר – בעיניה – החליט מסיבה לא ברורה להגביל מבקר יהודי 'תמים' אשר לכאורה התפלל כפי שהמשטרה ממילא מאפשרת.

ולא כך הוא. מר ליפו הוא אחד הפעילים המרכזיים של תנועות המקדש אשר פועל מזה שנים רבות לשחוק את הסטטוס קוו בדרך שתיארנו לעיל. החזון שליפו שואף להגשימו בא לידי ביטוי בהתבטאויות כגון:

"להחליט למי שייך הר הבית. למלכה ארץ ישראל השכינה הקדושה או חלילה לשפחה בישא המנוולת, המצחקת ביצחק. אין עצה אלא לגרש את האמה הזו ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזו עם בני יצחק"⁴.

אם כך, השינוי בפסיקה האחרונה של בית משפט השלום הוא תוצאה מפעולה שיטתית של תנועות המקדש אשר פעמים רבות ניסחו בצורה מפורשת את האסטרטגיה שלהן לשבירת הסטטוס קוו. הדבר המדאיג הוא שלמרות שדרכי הפעולה של תנועות המקדש גלויות וברורות משטרת ישראל פועלת בשנתיים האחרונות באופן שסייע להן להשיג את אותו שינוי באווירה הציבורית.

לכן, כדי למנוע הדרדרות נמשכת זו, על המשטרה לחזור למדיניות ארוכת השנים שלה של מניעה של כל צורה של תפילת יהודים בהר כקודם. כך היה עד לפני שנתיים והדבר השתנה בשל השילוב בין הנחיות שרים ולחץ של פעילי מקדש. נזכיר שאיסור התפילה כפי שקובע הסטטוס קוו זכה לגיבוי מפורש ופומבי הן מצד ראש הממשלה הקודם נתניהו (בשנת 2015)⁵ והן מצד ראש הממשלה הנוכחי בנט (בחודש יולי האחרון)⁶.

גם את גודל קבוצות המבקרים היהודים יש לשוב ולהגביל כך שהמשטרה תוכל להבטיח שהיא שולטת בהתנהגות של פעילי המקדש ולא מאפשרת להם לפעול בהר בניגוד לסטטוס קוו.

¹ מפקד משטרת הר הבית ירון ביטון והרב שמואל מורנו מפעילי המקדש הבולטים בצילום ידידותי בהר הבית/חרם א-שריף, [דף הפייסבוק של מטה ארגוני המקדש](#), 27 בספטמבר 2021

² ["המהפכה היהודית בהר הבית"](#), ערוץ 7, 12 בדצמבר, 2020

³ [דף הפייסבוק "מנהלת הר הבית"](#), 18 באוגוסט 2021

⁴ ["הר הבית בידם: מי באמת מתסיס את האווירה בירושלים"](#), זמן ירושלים, 11 במרץ, 2012

⁵ ["נתניהו אישר רשמית בעקבות ההבנות עם ירדן: רק מוסלמים יתפללו בהר הבית"](#), ואינט, 25 באוקטובר

2015

⁶ ["בנט חזר בו מהאמירה שלייהודים חופש פולחן בהר הבית: 'אין שינוי בסטטוס-קוו'"](#), הארץ, 19 ביולי 2021

נשמח לעמוד לרשותך לעוד הבהרות ככל שיידרשו, ולהבנה עמוקה יותר של שילוב המשטרה
באסטרטגיות תנועות המקדש לשחיקת הסטטוס קוו.

בכבוד רב,

אביב טטרסקי, מקדם מדיניות

עמותת עיר עמים

העתק: מר תומר לוטן, מנכ"ל המשרד לביטחון פנים באמצעות דוא"ל tomerlo@mops.gov.il